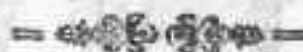

γάμος ἐτελέσθη ἀνευ τῆς ἀπαιτουμένης πομπῆς, προσδιωρίσθη δὲ τὴν τελευτὴν ταύτην ἡ πρώτη Ἰουλίου, καθ' ἣν προσεκληθῆσαν πάντες οἱ Ὁμότιμοι. Τὴν παραμονὴν δὲ ταύτης ἡ βασιλισσα μεταμφιεσθεῖσα, μετέβη ἐκ τῶν ἀνακτόρων εἰς τοῦ πατρὸς τῆς τὸν οἶκον, ἐξ οὗ μετὰ ταῦτα ἡ συνοδία τὴν ἔφερεν εἰς τὸν τοῦ Οὐρεστρίνσταρ ναόν, ἐνθα ὁ βασιλεὺς ἐπανελάβε τὰς ὑποσχέσεις τοῦ γάμου τῶν, μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ὁποίου ἠκολούθησε καὶ ἡ στέφει τῆς συζύγου του ὡς βασιλίσσης. Αὕτη δὲ περιβεβλημένη τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσα, συνωδεύθη ἐκ τῶν ἐγκριτοτέρων τοῦ βασιλείου εἰς τὰ ἀνάκτορα. Γυναῖκες καὶ παρθένοι διεσκόρπισαν ἄνθη ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐμελλε νὰ διέλθῃ ὁδῶν, καθωραίσσασαι ταῦτα καὶ διὰ λαμπρῶν παραπιστασμάτων· ὁ δ' ἀὴρ ἀντήχει ἐκ τῶν κραυγῶν τοῦ λαοῦ, συνωθουμένου καὶ κραζόντος· Ζήτω ἡ ὡραία βασιλισσα, ἦν τινα ἔσταψεν ἡ ἀρετὴ αὐτῆς! Εἰς δὲ τ' ἀνάκτορα ἐγένοντο ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εὐωχίαι καὶ χοροί, εἰς τινα τῶν ὁποίων ὁ Ἐδουάρδος καθιέρωσε καὶ τὸ τῆς Κάλτης πρᾶγμα τὸ τόσον καὶ σήμερον ἐν Ἀγγλίᾳ τιμῶμενον.

MARIA ANΔΡΙΕΤΟΥ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ Τῷ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙῳ

ΕΚΘΕΣΕΩΣ.

Ἡ ἐπέτειος ἐκθεσις τῶν ἔργων τῶν μαθητῶν τοῦ Πολυτεχνείου, γινομένη ἄλλοτε μὲν ἐν Αὐγούστῳ, πρὸ δύο δὲ ἔτων ἐν Ὀκτωβρίῳ, ἀνεβλήθη κατὰ τὸ ληξάν ἔτος μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου ἐνεκα διαφόρων περιστάσεων καὶ τῆς ἀποδημίας τῆς Α. Μεγαλειότητος, τοῦ Βασιλέως, ὅστις πρὸς ἐμφύχωσιν τοῦ πταστήματος παρευρίσκεται καθ' ἕκαστον ἔτος εἰς τὴν ἐκθεσιν ταύτην.

Ἡ ἐκθεσις τῶν καλλιτεχνημάτων δὲν εἶνε παρ' ἡμῖν ξένη, ἀλλὰ πατρῶον ἔθος, ὃν καὶ τὸ πάλαι ἰδίως οἱ καλλιτέχναι ἐξέθετον τὰ ἑαυτῶν ἔργα ὅσκις δὲν διηγωνίζοντο. Κατὰ δὲ τὴν ἀναγέννησιν τῶν τεχνῶν, τὸ ἔθος τοῦτο ἀνακαινίσθη ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπεκράτησε καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ πρῶτον ἐν 1699 ἐγένετο ἐν Παρίσις καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις. Μετὰ ταῦτα δὲ, ἀνγνωρισθέντων τῶν μεγάλων ὠφελημάτων ἃτινα ἐκ ταύτης προκύπτουσιν, οὐχὶ μόνον ἐμιμήθησαν αὐτὴν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, ἀλλὰ τὴν ἐφήρμοσαν καὶ εἰς τὰ διάφορα ἔργα τῶν βιωφελῶν τεχνῶν, καὶ εἰς τὰ τῆς γεωργίας προϊόντα, πέμψαι δὲ συνεκροτήθη καὶ ἡ θαυμάσιος ἐκείνη παγκόσμιος ἐκθεσις, τῆς ὁποίας μεγάλα ἔσονται τ' ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν.

Ἐν Ἑλλάδι δὲ κατὰ πρῶτον κατὰ τὸ 1843—4

τῇ 18 Ἰουλίου ὁ νῦν Διευθυντὴς τοῦ Πολυτεχνείου, γνωστὸς διὰ τὸν πρὸς τὴν καλλιτεχνίαν ζήλόν του, ἀνακάλυψε παρ' ἡμῖν τὸν καλὸν τῆς ἐκθέσεως ἀγῶνα. Ἡ δὲ κατὰ τὰ δύο πρῶτα καλλιτεχνικὰ ἔτη ἐμφαινόμενη πρόοδος πύξησε θαυμασίως, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐκτεθέντων πινάκων, τοὺς ὁποίους μακρὸν ἤβλαν εἶσθαι· ν' ἀντιγράψωμεν ἐνταῦθα· Ὅθεν περιοριζόμεθα νὰ περιπέμψωμεν τὸν περίεργον ἀναγνώστην εἰς τὰς ἐνιαυσίους περὶ τούτου ἐκδεδομένας ἐκθέσεις τοῦ Διευθυντοῦ. Κατὰ ἰχθὺ δὲ ἀξιολογὸς πρόοδος οὐ μόνον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκτεθέντων ἔργων καὶ τὴν ποιότητά αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ εἶδος· διότι ἀλέσως κατὰ τὸ ἔτος 1845—6 οἱ μόνον τὰ ἐλαογραφήματα καὶ τὰ ζωογραφήματα ἦσαν τριπλάσια τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, ἀλλὰ καὶ τινα ἐξ αὐτῶν ὑπερεπηνέθησαν ὑπὸ τῶν ἐπὶ τεχνολογικῇ προσηλότητι ξένων ἀρστοτεχνῶν. Πρὸς τοῦτοις δὲ οἱ ἐκθέτες ἦσαν ὑπὲρ τοῦς διπλασίους, καὶ τότε ἐράνησαν τὸ πρῶτον καὶ ἔργα σιδηρουργίας, ζωολογίας, τεκτονικῆς, ῥαπτικῆς κτλ. Οἱ καίριοι κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη φαίνονται ἐτι ὠριμώτεροι καὶ ἀφθονώτεροι, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ζωογραφίαν, δι' ἧς τὸ πρῶτον παρ' ἡμῖν ἐξεπονήθησαν ἔργα ἐτάμιλλα τῶν ἐν τῇ ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ. Κατ' ὀλίγον δὲ πλὴν τῶν ῥηθειστῶν τεχνῶν, ἐπέ' εἶχαν προϊόντα ἀξια λόγου προσέτι καὶ αἱ ἐφεξῆς τέχναι· ἡ ἀγγειοπλαστικὴ, ἡ ἑδροποιία, ἡ μεταξουργία, ἡ σχοινοποιία, ἡ βαμβάκοκλωστικὴ, ἡ τοιχογραφία, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἡ λυχνοποιία, ἡ γλυπτικὴ κτλ.

Ἡ ἐπιρροὴ ἐπομένως τοῦ Πολυτεχνείου εἰς τὴν πρόοδον τῆς καλλιτεχνίας καὶ τὴν διαδόσιν τῶν κατ' αὐτὴν ὑγιῶν ἀρχῶν, εἶνε προφανὴς, οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἐκτιθεμένων ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς δι' αὐτοῦ βελτιώσεως πολλῶν βιωφελῶν τεχνῶν· διότι πλῆθος μερικίων καὶ νεανίσκων ἐτησίως τὰ στοιχεῖα τῆς καλλιτεχνίας προσηκώμενα, ἀγλαΐουσι τὴν ανατροπὴν αὐτῶν· οἱ δὲ καὶ ἰδιαίτερας κλίσεως εὐμοιρῆσαντες, καὶ καλλιτεχνίαν τινα, ὡς κύριον ἔργον, ἀσχοῦσιν. Ὅθεν καὶ διδασκάλους τῆς ἱερογραφίας, καὶ γλύπτας, καὶ τοιχογράφους, καὶ ζωογράφους, καὶ ζωολύπτας, καὶ πρωτοτέκτονας, καὶ κοσμηματογράφους δοκίμους ἔδη ἔχομεν. Οἱ δὲ τέλος πρὸ πολλοῦ βιωφελὴ τινα τέχνην ἀσχοῦντες, καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀτέλειαν συνορῶντες, αὐθουμήτως σπεύδουσι διὰ τῶν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ μαθημάτων νὰ βελτιωθῶν· καὶ τινες ὑπὲρ πάσαν προσδοκίαν ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ. Ὅθεν οὐ μόνον τὰς πρῶτον διὰ τῶν Ἰταλῶν παρ' ἡμῖν γινομένης τοιχογραφίας κατὰ πολὺ ὑπερβαίνουσιν αἱ τῶν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ διδασκέντων τοιχογράφων, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιπλατινῶν ἡμετέρων ἐργαστῆσαι καὶ τὰ ἐν τοῖς περιοδικοῖς συγγράμμασιν, οἷον τῇ Πανδῶρᾳ πολλὰ ὑπὲρ τῆς τέχνης συνεναγκούσης ζωογραφήματα, ἀνευθριάστως δυνάμεθα νὰ παραβάλλωμεν πρὸς ἀντίστοιχα Εὐρωπαϊκὰ ἔργα, καὶ ἄλλα ἄλλων τεχνῶν ὄντως βαναύσως τὸ πρὶν κατασκευαζόμενα.

Ἐκ τῶν ζωογραφημάτων τούτων παραθέτομεν τρία ἐνταῦθα, τὸ μὲν παριστῶν τὸν Ἰάκωνα τοῦ πε-

ριφήμου γλύπτου Θορούαλαδεν, τεχνουργηθέν ὑπὸ ἐκ Τήνου Ι. Δούδαρη, τὸ δὲ ἀγγεῖον Ἑλληνικόν, ἔργον Νικολάου Ἀρμάνου Τηνίου ἐπίσης, καὶ τὸ ἄλλο κιονόκρανον Ἰωνικῆς παραστάδος, ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Γ. Παναγιώτου. (*)

Καθ' ἕκαστον τεχνόργημα δύο τινα πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν· τὸ σχῆμα αὐτοῦ καὶ τὴν διασκευὴν τῆς ὕλης αὐτοῦ· καὶ κατὰ τινες μὲν τέχναι, οἷον τὰς καλλιτεχνίας, τοῦ σχήματος ἡ κατασκευὴ εἶνε

δὲν λογίζεται, οἷον ἡ ἀρτοποιία, ἡ βαφικὴ, ἡ βυρσοδεψικὴ.

Τοῦ μὲν λοιπὸν σχήματος ἡ κατασκευὴ εἶνε ἔργον τῆς καλλιτεχνίας ἰδίου· τῆς δὲ ὕλης ἡ ποιότης καὶ διασκευὴ εἶνε ἔργον τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν, τῶν μαθηματικῶν καὶ μηχανικῶν ἐφαρμογῶν· οἷον τῆς κατασκευῆς τῶν κηπιναγωγῶν, τῆς βαφικῆς, τῆς γεφυροποιίας, τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων κτλ. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐνότητα τοῦ τεχνουργήματος, ἡ σχέσις τῆς ποιό-

Ἀργυτεῖον ἀργυτεῖον.

Ἰάσων.

τὸ κυριώτατον τοῦ τεχνίτου μέλημα· κατ' ἄλλας δὲ τὸ σχῆμα εἶνε μὲν οὐσιωδέστερον, ἀλλὰ καὶ τῆς ὕλης ἡ ποιότης εἶνε ἐξίσου οὐσιώδης, οἷον ἡ τραπεζοποιία, ἡ κρηπίδοποιία, ἡ ἱματουργία κτλ. Κατ' ἄλλας τέχναις μόνον εἰς τὸν βιωφελῆ σκοπὸν, καὶ οὐδαμῶς εἰς τὸν αἰσθητικὸν ἀφορῶσαι, τὸ σχῆμα ὡς οὐ-

τητος πρὸς τὸ σχῆμα εἶνε στενοτάτη· διότι ὁ ἀγχειοπλαστὴς, φεῖ εἰπεῖν, καλῶς εἰδὼς τὴν μίξιν καὶ ἀπτησιν τῆς ἀργίλου καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν γανωμάτων, καὶ ἄμοιρος καλλιτεχνίας, θέλει κατασκευάσει ἀκομψὰ καὶ ἀηδῆ καὶ πολλάκις ἀσύμφωνα πρὸς τὴν χρῆσιν τὰ ἀγγεῖα· ἐκεῖνα δὲ ἀγνοῶν, καὶ τῆς καλλιτεχνίας εἰδήμων, θέλει κατασκευάσει καλὰ μὲν ἀγγεῖα, εὐθραστα ὅμως καὶ κακῶς γεγανωμένα. Διὰ ταῦτα τὸ ὅριον τὸ χωρίζον τὴν καλλιτεχνίαν τῆς βανχυσουργίας εἶνε λίαν δυσδιάκριτον.

Ἡ ἐνωσις ἀμφοτέρων τῶν σκοπῶν ἐν τῇ αὐτῇ τυχολῇ εἶνε ἔργον λίαν δυσχερὲς, μέσων μεγάλων καὶ περιστάσεων οὐ τῶν τυχουσῶν δεόμενον.

(*) Σ. Σ. Περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειοποιήσεως εἰς τὴν ἔφθασεν ἡ Ἑλληνικὴ ἐκλογική, δὲν δύναται τις εὐκόλως νὰ κρίνῃ ἐκ μόνων τῶν ἐκτυπωμάτων· διότι ἡ τέχνη τῆς ἐκτυπώσεως τῶν εἰκόνων, ἄλλῃ παρὰ τὴν τέχνην, τῆς ἐκτυπώσεως τῶν στοιχείων, δὲν ἐκσυρῆθαι εἰσέτι παρ' ἡμῶν διὰ τὴν ἀλλοτρίαν κυρίως χρηματικῶν πόρων.

Καὶ δαὖς εἰς τὴν κατὰ τὰ ἐνόντα ἔνωσιν τῶν δύο θρα, παντάπασιν ἀγνοοῦσι τὰ τῆς τέχνης. Τοσαῦτα ἐνορίσαμεν ἀνγκαῖα νὰ προτάξωμεν, ὅχι τοῦδε πρόσδος τῶν τεχνῶν παρ' ἡμῖν· οἱ δὲ φρο- παρ' ἡμῖν μάλιστα, ὅπου οἱ τῶν πραγμάτων ὅρισμοι

Ἰωνικὴ πύλας ἀστῆς

νοῦντες, ὅτι ἐξ ἐργοστασιῶν παρὰ τῷ Πολυτεχνεῖο πρακτικῶς μὴ ὄντες διαδεδομένοι, συνεχῶς διαστρέ- προσηρτημένων, ἔπρεπε νὰ ἐξέρχωνται σαπῶνιον, καὶ φρονται. Κατὰ δὲ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκθέσεως, παρόντος τοῦ ἔλαιον, καὶ οἶνος, ἡ ἀγγεῖα, καὶ τράπεζαι, καὶ χλεῖ-

βασιλέως, τοῦ ὑπουργείου καὶ πολλῶν ἐπιστήμων ξένων, ἐν τῷ μέσῳ πλήθους φιλοθεχνόντων, ὁ Διευθυντὴς ἐξεφώνησε λόγον λίαν κατ'ἀλλήλον περὶ τῶν διαγωνισμάτων, καὶ τῶν ἐκτεθέντων ἔργων καὶ τοῦ Σχολείου. Ἐν γένει παρεξέβη δὲ δις· τὸ μὲν διὰ τὴν περιγραφήν διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ κοινῶς παριστανόμενον ἐκπληκτικὸν συμπλέγμα τοῦ Φερνασίου Ταύρου, τὸ δὲ, διὰ τὴν πρόκλησιν εἰς τὴν φιλότεχνον νεολαίαν ἐμφυλὸν τι παράδειγμα ἐξόχου καλλιτεχνικοῦ βίου, σκιαγραφῶν τὸν τοῦ ἀριστέχου Δαυΐδ, τοῦ γλύπτου, ὅστις ὡς φαινὸν μετέωρον καὶ ἀγγελος καλλιτεχνικῆς προόδου, ἐπιφάνη ἐν ἡμῖν μεγαλουργικῶς ὑπερέκπυτον ὑπὲρ τὰ ἐσημικά τῆς ἀρχαίας καλλιτεχνίας ἐρεῖπια, καὶ φιλέλλην τεχνολογίας τῶν τοῦ παρόντος ἔτους διαγωνισμάτων.

Κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τῶν κατωτέρω μάλιστα τάξεων μεθ' ἡδονῆς καὶ τέρψεως παρατηρήσαμεν ἀκρίβειαν μονογράμματος, καὶ αἰσθητικὴν ἐν γένει ἀντίληψιν τοῦ σχήματος. Ταῦτα ἀναγγέλλουσι τὰς ὑγίεις ἀρχάς τῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖο τέχνης, καὶ τὴν πάτριον φιλοτεχνίαν τῶν Ἑλλήνων. Χαίρετε, ὦ νεανίσκοι, δημιουργοὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς καλλιτεχνικοῦ κόσμου· ἰλαρὰ ἡ Πατρίς σᾶς προσπαρορᾷ, καὶ εἰς τοὺς χαρακτήρας ὑμῶν ὡς εἰς ἀρχαίας ἀναμνήσεις ἀτενίζει!

Ἀλλὰ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει καλλιτεχνημάτων, τὰ ὅποια μακρὸν ἤθελεν εἶσθαι νὰ περιγράψωμεν, ἐξέρχεται τὸ τοῦ Λουδ. Θειρίου, ἀξίου υἱοῦ τοῦ ἀκροῦ φιλολόγου καὶ ἀκροῦ φιλέλλητος Εἰρηναίου Θειρίου. Πατροπαράδοτον ὁ ἀριστοτέχνης οὗτος ἔχων τὸν φιλελληνισμὸν, ἐπαίησε σχεδιογράφημα εἰκνόν, τὸ ὁποῖον ἀποροῦσαι προσδίδουσιν αἱ σκιαὶ τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ Παρμενίου· εἶνε δὲ αὕτη γραφικὴ ἀπεικόνισις δημοτικοῦ τινος Ἑλληνικοῦ ἄσματος παριστῶντος τὸν Χάρωνα. Ἡ ὑπόθεσις ὁμολογουμένως εἶνε δυσκολωτάτη, διότι τὸ πλῆθος καὶ ἡ ποικιλία τῶν ἐπεισοδίων τῆς ποιητικῆς εἰκόνος, δυσκολωτέρην καθιστῶσιν τὴν ἐνότητα τῆς γραφικῆς εἰκόνος. Καὶ ὅμως ὁ φιλέλλην ἀριστοτέχνης ἐπιτυχέστατα ἔλυσε τὸ πρόβλημα, νικήσας μεγάλας δυσκολίας, διότι ἡ κυρίως σκηνὴ εἶναι ἐν τῷ αἵθερι, πολλὰ δὲ τῶν ἐπεισοδίων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ὀλίγας ἀνατομικὰς δυσκολίας προκυπτούσας ἐκ τοῦ ἐκτάκτου τῶν θέσεων. Ἐξεκόνισεν δὲ τὸ ἔργον ὁ Κ. Θείριος δι' ὀλίγων ἡμερῶν· ἀλλὰ τὸ ἀκριβὲς καὶ ἄφρον τοῦ μονογράμματος, τὸ περιεχόμενον τῶν προσώπων, τὸ ἐπιχάρितον τῶν θέσεων, ἡ καλλιτεχνικὴ ἐν γένει ζωὴ τῆς εἰκόνος, ἀναγγέλλουσιν ἐξόχου καλλιτέχου ποίησιν. Βύτυχός ἡ φιλότεχνος Ἑλληνικὴ νεολαία ἂν εἶχε καὶ ἄλλα τοιαῦτα παραδείγματα, καθ' ἃ φωρᾷ τι δημιουργοῦσα ἡ μεγαλοφυΐα.

Ὁ Κ. Μαρινέλης, ζωγράφος ἐκ Νεαπόλεως, ἐξεθῆκε καλὸν ἐλαιογράφημα παριστῶν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν, εὐστόχως ἀμφοτέρως χαρακτηρίσας.

Μεταξὺ τῶν λοιπῶν εἰκόνων τῶν ὑπὸ νέων Ἑλλήνων ἐκπονηθεισῶν, διέπρεπεν ἡ ὑπὸ τοῦ Κ. Σ. Χατζογιαννακοπούλου εἰκὼν τοῦ Μηνιάτου, ἥτις φυσικώτατα καὶ χαρακτηριστικώτατα τὸ πρόσωπον ἐπεδείκνυε, καὶ ἡ μικρὰ σύνθεσις τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἐργαστη-

ρίου του. Διακρίνονται δὲ καὶ τὰ ἐξ Ἰταλίας παμφθέντα ἔργα τῶν πάλαι μαθητῶν τοῦ Πολυτεχνείου, καὶ ἐν τῇ καλλιτέχνῳ Ἰταλίᾳ τελειοποιουμένων, ἐν οἷς καὶ ἡ τῆς Κ. Ἑλένης Βούκουρη, ἥτις, ὡς ἐκ τοῦ ἔργου τούτου δύναται τις νὰ προσωνίσῃ, μετὰ βεβαιότητος θέλει προξενήσῃ μεγάλην τιμὴν εἰς τὴν πατρίδα τῆς, τὰ δείγματα τῶν προπλασμάτων τοῦ Κ. Κόσσου, ὅστις ἐλάβεν ἐν Ἰταλίᾳ τὸν δεύτερον στέφανον τῆς καλλιτεχνίας εἰς Ἑλληνα ἀπονειμηθέντα, διότι πρῶτος Ἕλληνα τρις ἐστεφανώθη ὁ νῦν τοῦ Πολυτεχνείου Διευθυντής, καὶ δεύτερος μετὰ 23 ἔτη ὁ ἡμέτερος οὗτος μαθητής.

Μεταξὺ τῶν ἔργων τῆς Ξυλογλυφικῆς διαπρέπει τὸ τοῦ Κ. Ἀγαθαγγέλλου, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ ἐκίνησε τὴν περιέργειαν καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐν τῇ Παγκοσμίῳ τοῦ Λονδίνου ἐκθέσει, ἤλθεν ἐκεῖθεν ἀκτινοδόλον νὰ ἀποφέρει τοὺς ἐπαίνους καὶ εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

Οὕτω διαπρέπουσιν καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀδελφῶν Βιδάλη, τὰ ἐπὶ μαρμάρου παριστῶντα ἵππους ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος. Ὅθεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν Παγκόσμιον ἐκθεσὶν ἀπέφερε τὰς ἀρχαίας ἀναμνήσεις τῆς διὰ τῶν ἀναγλύρων τούτων, καὶ τὴν ἀθωνιάδα τέχνην ἱεροπρεπῶς διατηρηθεῖσαν, καὶ ἀπὸ τῆς κατὰστροφῆς ὡς ἐν Κιβωτῷ ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀγαθαγγέλου ἐνταῦθα μετενεχθεῖσαν, καὶ διὰ τῶν ἐμπνεύσεων τῆς ἀρχαιότητος καὶ διὰ τῆς μηχανικῆς τῶν Εὐρωπαίων τελειότητος περικαλλυνθεῖσαν.

Ἐν τούτῳ τῷ τμήματι διαπρέπει καὶ τὸ νεκρικὸν σῶμα τῆς Κ. Ν. Χατζοπούλου ἥτις ἁώρως ἀνηρπάσθη ἀπὸ τοῦ βίου. Τὸ μαρμάρινον δὲ τοῦτο σῶμα ἄδραν καὶ ἀρχαϊκὴν πένθους εἰκόνα παριστᾷ. Ἐκ δὲ τοῦ ἔργου τούτου καταφαίνεται, πόσον ἤθελον προοδεύσει οἱ νέοι οὗτοι Βιδάλη, ἂν εὐμοίρουν τῆς προσηκούσης συνδρομῆς καὶ ἐμφυχώσεως.

Μεταξὺ τῶν ἔργων τῆς καλλιτεκτονικῆς διαπρέπει ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Κ. Α. Π. Λασκαρίδου ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου Γλήνης, ὅστις γνωστὸς ἤδη κατὰσταθεὶς, γνωστοτάτην κατέδειξε τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Πολυτεχνείου ἐπὶ τῶν ξυλουργικῶν τεχνῶν. Τῆς βιβλιοθήκης ταύτης τὸ μὲν σχέδιον εἶνε ἀκράτως Ἑλληνικόν, τοῦ Ἰωνίου κόσμου· ἡ δὲ κατασκευὴ καταδεικνύει τὴν τελειότητα εἰς τὴν ἐφθαπεν ἡ μηχανικὴ ἐργασία τοῦ ξύλου. Εἶνε πολυχρώματος, καὶ περιέχει γλυφὰς ἀξιολόγους ἀρθρῶν καὶ μελῶν ἀρχιτεκτονικῶν. Πολλῶν ἐπαίνων εἶνε ἄξιον τὸ ἔργον, καὶ ἤθελεν εἶσθαι ἀριστούργημα, ἂν ὁ θνητὸς ἦτον ἥττον ὀγκώδης, καὶ τὰ ἄρθρα τῶν παραστάδων τοῦ κρηπιδώματος μᾶλλον ἀκριβῆ. Εἰ γνωμοσύνη λοιπὸν οφείλεται εἰς τοὺς ΚΚ. Α. Λασκαρίδην καὶ Ν. Χατζοπούλον, οἵτινες μόνοι ἀπασχολήσαντες ὁμογενεῖς τεχνίτας, καὶ εἰς ἔργα ἐμβριθῆ, παρέσχον ἀξιόλογον ἀφορμὴν εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἐκπονησάντων αὐτὰ, καὶ δείγμα πάνδικμον τοῦ τρόπου δι' οὗ προστατεύονται αἱ τέχναι. Τούτων τὸ παράδειγμα εἶθε νὰ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι φιλότεχνοι ὁμογενεῖς! Διὰ παραγγελιῶν πρὸ πάντων δύνανται αἱ τέχναι νὰ ἐμφυχωθῶσι καὶ νὰ προοδεύωσι παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ πανταχόθι.

Ἀξιόλογον δείγμα τῆς προόδου τῆς ξυλουργικῆς

εἶνε καὶ τὰ κομψὰ καὶ στερεὰ ποικιλιήρια καὶ στη-
θοσκοπία τοῦ Ε. Βούλγαρη. Ὁ φιλογενὴς προστάτης
τῆς βιομηχανίας Κύριος Λουκᾶς Βάλλης, ἐπεμψε
καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος δείγματα μεταξοκλωστι-
κῆς ἀξιοπλοῦς, καθὼς διαγωνιζόμενα πρὸς τὰ τῶν δο-
κιμωτάτων καταστημάτων τῆς Ἰταλίας καὶ Γαλλίας.

Τὴν ἀγγειοπλαστικὴν τοῦ Κ. Ἡρειώτου καὶ Κ. Χε-
λιώτου ἀνέδειξαν καλὰ δείγματα τῆς κοινωφελειότητος
καὶ μόλις ἐκσωζομένης ταύτης τέχνης. Ἡ πρόεδρος
αὕτη μάρτυρεῖ, ὅτι ἡ σκοπίμως γινομένη συνδρομὴ
τῆς κυβερνήσεως εἶνε ἰσχυρότατον προαγωγῆς τῶν
τεχνῶν μέσον.

Αἱ καθέκλει τέλος τοῦ Β. Μαντζούνη καὶ πολλὰ
ἄλλα βιομηχανικὰ ἔργα ἐπιμαρτυροῦσι καὶ βεβαιοῦσι
τὴν ἀγαθοποιὸν τοῦ Πολυτεχνείου ἐπιρροήν, διὰ τῆς
ὁποίας, τὴν εὐχάριστον αὐξήσειν δέκκιον ἀπονέμομεν
φόρον πρὸς τὸν ἀρχαῖκόν ἐκεῖνον ἄνδρα, τὸν φιλογε-
νέστατον Ν. Στουρνάρην, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον θρη-
νεῖ σήμερον ἡ πατρίς, διότι οὗτος καὶ ζῶν πρώτι-
στον εἶχε μελετῆν τὴν πατρίδα, καὶ θνήσκων πρῶτος
ὑπὲρ αὐτῆς ἐφρόντισε δωρητάμενος εἰς βιομηχανικὸν
σχολεῖον 600,000 δρα. δι' ὧν, καλῶς δαπανωμένων,
δύναται νὰ προσγίῃ μεγίστη εἰς τὴν ὕλικὴν ἀνά-
πτυξιν τῆς Ἑλλάδος ὠφέλεια.

Ξ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ

Ἀρχαίων τινῶν Δακτυλιολίθων.

Ἰ π ὁ

Ι. Ν. ΣΓΑΜΑΤΕΛΟΥ

Λευκαδίου.

—ο—

Ἡ ἐκ τῆς μελέτης τῶν γλυπτῶν ἐν γένει ψήφων
τῆς ἀρχαιότητος προερχομένη ὠφέλεια εἰς τε τοὺς
Καλλιτέχνας καὶ τοὺς ἀρχαιολόγους ὑπὸ πάντων ὁ-
μολογεῖται. Αὗται παριστῶσιν ἡμῖν πλῆθος ἀντι-
κειμένων, ἐμβληματῶν καὶ συμβόλων, λίαν περι-
έργων διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν
διαφόρων λαῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν αὐταῖς εὐρίσκο-
μεν εἰκόνας Ἡρώων, Ἡγεμόνων καὶ δικαστῶν ἀν-
δρῶν, ὧν τοὺς ἀνδριάντας ὁ χρόνος ἀπώλεσεν. Ἐν
αὐταῖς ἀπεντῶμεν ἀλφαριθμητικοὺς χαρακτῆρας ἀπω-
τάτων αἰώνων, ἱερογλυφικὰ καὶ μοναδικὰ σύμβολα,

πλῆθος ἀλληγορικῶν παραστάσεων ζώων, φυτῶν, ὁρ-
γαίων χρησίμων εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας τῆς
ἀρχαιότητος. Αὗται μᾶλλον διδάσκουσι τὴν τε ἀρχὴν
καὶ πρόοδον καὶ παρακμὴν τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν
διαφόροις ἔθνεσι, τὸ ὄνομα καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῶν
διαφόρων τεχνιτῶν, καθὼς καὶ τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὸ
ὑπὸ τῆς τέχνης ἐν πάσῃ ἐπιχῇ (α). Οἱ ζωγράφοι
δύνανται νὰ εὐρωσιν ἐν αὐταῖς ἰδέας πρὸς ἀντίλη-
ψιν, ἀντικείμενα πρὸς μίμησιν, καὶ εἰκόνας ὁλοκλη-
ροῦς πρὸς ἑτοιμὸν μεταφράν εἰς τοὺς πίνακάς των.
Ὁ Ῥαφαήλ γρεωστέ εἰς αὐτάς πολλὰς καλὰς ἔ-
ξεις του. Ὁ Ἀνδρέας Καρέλλης παρέλαβεν ἀπὸ δύο
γλυπτῶν ψήφων τὰς ἰδέας τῶν δύο ὡραιότερων αὐ-
τοῦ πινάκων, τῶν ἐν τῷ Φαρνεσίῳ Παλατίῳ διατη-
ρουμένων. Ὁ Ἡρακλῆς, βαπτίζων τὸν οὐρανόν, εἶναι
ἀπομίμημα ἀρχαίας γλυφῆς, διατηρουμένης εἰς τὸ
τῶν Ἀρχαιοτήτων Μουσείον τῆς Παρισιανῆς βιβλιο-
θήκης. Ὁ αὐτὸς ἦρως ἀναπνέομενος μετὰ τοὺς ἄ-
θλους του, ὀλίγον διαφέρει τοῦ Σαρδίου λίθου, ὅστις
ἀνῆκε ποτὲ εἰς τὸν Σουλδαῖον Οὐραῖον. Ὁ Βουσαρδὼν
ὡμολόγησεν, ὅτι ὀφείλει τοσούτον εἰς τὴν μελέτην
τῶν γλυπτῶν ψήφων, ὅσον καὶ εἰς τὴν τῶν ἐν Ῥώ-
μῃ προτομῶν καὶ ἀνδριάντων. Εὐρίσκονται δὲ προσέτι
ἐπὶ τῶν γλυπτῶν λίθων ἀπεικονισμένοι ἐνίοτε τινὲς
τῶν ἀνδριάντων ἢ τινὰ τῶν συμπλεγμάτων, ὧν ἡ ἐπι-
στήμη θρηνεῖ τὴν ἀπώλειαν καὶ εἶναι πολλὰ πιθα-
νόν, ὅτι τὰ περισσότερα τῶν ἀριστουργημάτων τῆς
ἀνδριαντουργίας ἀντεγράψαν ἐπὶ τῶν γλυπτῶν ψή-
φων. Ἰπάρχει τοῦλάχιστον μεγίστη σχέσις μεταξὺ
γλυπτῶν τινῶν λίθων, καὶ τινῶν ἀνδριάντων, ὧν μό-
νας τὰς περιγραφὰς ἔχομεν. (β).

Πάντα δὲ ταῦτα δεικνύουσι προφανῶς τὴν ὠφε-
λειαν τῆς σπουδῆς τῶν γλυπτῶν ψήφων, εἰς τε τοὺς
καλλιτέχνας καὶ εἰς πάντας τοὺς θέλοντας νὰ ἔχωσι
καθάραν τῆς ἀρχαιότητος γνῶσιν. (γ)

Τὴν σπουδαιότητα ταύτην τῆς μελέτης τῶν γλυ-
πτῶν ψήφων ἀναγνωρίζοντες δημοσιεύομεν ἐνταῦθα
ἐξηγήσεις τινὰς ἐπὶ τινῶν εἰς χεῖρας ἡμῶν περιελθόν-
των δακτυλιολίθων, πρὸς χάριν τῶν τε προτρεψάντων
ἡμᾶς φίλων καὶ πάντων τῶν ἐραστῶν τῆς καλλιτε-
χνίας καὶ τῆς ἀρχαιότητος, ὅσοι ὡς ἡμεῖς πρεσβεύ-
ουσιν ὅτι:

- Suivre les anciens, c'est suivre la nature;
- Qui respecte leurs loix, ne craint point la censure.
- Voyez sur leurs Autels les lauriers encor verts,
- Braver également l'envie et les hivers. » (δ)

(α) Ἀνώουμ. Introd. allo studio delle Art. del Disegno. Tom. I. pag. 141.

(β) Millin. Diat. des beaux arts. U. Glyptique.

(γ) Ἀνώουμ. αὐτόθ.

(δ) Pope's Essay on Crit. Μετάφρ. ὑπὸ Mr. du Resnel. Chant. I. vers. 223.